

OCHRONA LUDNOŚCI I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

ISSN 2956-3763

Nr 1/2022

Wstęp

Introduction

Ochrona ludności i dziedzictwa kultury stanowi istotne wyzwanie czasów współczesnych. Obowiązek obrony dóbr kultury spoczywa zarówno na osobach cywilnych, jak i wyspecjalizowanych służbach, w tym na Państwowej Straży Pożarnej, Wojsku Polskim i Policji. Zapewnienie ochrony społecznościom, uchronienie zabytków i dobra narodowego w okresie pokoju, a także podczas konfliktu zbrojnego, wpisują się w kategorię bezpieczeństwa – obecnie szeroko definiowaną. Zagrożenia w czasie pokoju dla dziedzictwa kulturowego odnoszą się do zmian klimatycznych, pożarów, kradzieży, dewastacji i wielu innych czynników, które negatywnie wpływają na zabytki dziedzictwa narodowego. Problematyka ochrony ludności i zabezpieczenia dóbr kultury coraz częściej znajduje swoje miejsce w naukowym dyskursie.

W dyskurs naukowy pragnie także wpisać się czasopismo *Ochrona Ludności i Dziedzictwa Kulturowego*, wydawane przez Szkołę Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie. W pierwszym numerze półrocznika pojawiają się artykuły naukowe, które poruszają istotną problematykę z zakresu wielowymiarowego bezpieczeństwa, ochrony ludności i dóbr kultury.

Artykuł autorstwa Marka Chwały (*Znaczenie Państwowej Straży Pożarnej w ochronie dóbr kultury – rola Wydziału Centrum Szkolenia Ochrony Ludności i Dóbr Kultury w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie*) wprowadza Czytelnika w tematykę czasopisma, jednocześnie ukazując rolę jedynej w Polsce Wydziału Szkolenia Ochrony Ludności i Dóbr Kultury, działającego w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie. Jak zauważa Danuta Miedzińska (*Przegląd zastosowań metod inżynierii odwrotnej do katalogowania i rekonstrukcji dóbr kultury*), dobra kultury stano-

wią majątek każdego narodu, dlatego też ochrona tych dóbr stanowi istotne wyzwanie całych społeczeństw. W artykule Autorka w interesujący sposób przedstawia przykłady zastosowania bezinwazyjnych metod inżynierii odwrotnej do katalogowania, konserwacji, renowacji dzieł architektury i sztuki oraz tworzenia wirtualnych muzeów. Bernard Król (*Problemy stosowania środków i urzędzeń gaśniczych w ochronie przeciwpożarowej obiektów podlegających szczególnej ochronie w tym zabytkowych*), koncentrując się na ochronie przeciwpożarowej zabytków, kieruje uwagę Czytelnika na fakt, że największym i najistotniejszym wyzwaniem jest niedopuszczenie do rozwoju pożaru, zwłaszcza do rozmiarów skutkujących poważnymi i nieodwracalnymi zniszczeniami. Autor w szczegółowy sposób dokonuje analizy różnych możliwości reagowania i działania w celu uniemożliwienia rozwoju pożaru, od fazy jego wykrycia po interwencję profesjonalnych służb ratowniczych. Autorzy kolejnego artykułu (Robert Marcin Wolański, Jan Giełżecki, *Znaczenie jednostek ochrony przeciwpożarowej w ochronie obiektów dziedzictwa kulturowego w zasobach lokalnych społeczności*) zwracają uwagę na konieczność aktywnego udziału społeczności lokalnych w bieżącej ochronie obiektów dziedzictwa materialnego. Zaangażowanie obywateli w ochronę dziedzictwa kulturowego jest znaczącym wyzwaniem współczesności, szczególnie w momencie zachodzących zmian klimatycznych i pojawiających się zagrożeń. Autorzy przedstawiają kluczowe elementy realizacji pierwszej pomocy ratowniczej w odniesieniu do obiektów dziedzictwa usytuowanych poza obszarami siedzib powiatów. W dalszej części czasopisma Czytelnik ma możliwość zapoznania się z ofertą programów i szkoleń straży pożarnej w aspekcie działań na terenie obiektów zabytkowych (Jacek Smyczyński, Krzysztof T. Kociołek, *Przygotowanie straży pożarnej do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych w obiektach zabytkowych – krótka analiza ofert i programów szkolenia*). W artykule dokonano analizy programów kształcenia podmiotów bezpośrednio zaangażowanych w działania ratownicze w aspekcie specjalistycznego przygotowania do ratowania dziedzictwa narodowego. Po zapoznaniu się z katalogiem oferty szkoleniowej Czytelnik ma możliwość poszerzyć wiedzę o informacje związane z wykorzystaniem technologii wirtualnej rzeczywistości jako elementu wspomagającego realizację doskonalenia zawodowego strażaków (Bogdan Kosow-

ski, Artur Luzar, *Wykorzystanie wirtualnej rzeczywistości w szkoleniu strażaków: szanse i zagrożenia*). Autorzy prezentują i omawiają zalety, szanse, zagrożenia i ograniczenia wynikające z wykorzystania tego typu narzędzi w procesie dydaktycznym. Dwa ostatnie artykuły, które znajdują się w czasopiśmie, ukazują jego holistyczne podejście do kwestii bezpieczeństwa i zabezpieczenia ludności i dóbr kultury. Wśród formacji, które bezpośrednio odpowiadają za ochronę ludności i dziedzictwa jest także wojsko. Grzegorz Piątkiewicz w prezentowanym artykule (*Rys historyczny oręża polskiego*), wprowadza Czytelnika w zagadnienia odnoszące się do zmian zachodzących w wojsku polskim na przestrzeni wieków, aż do czasów współczesnych. Tekst Andrzeja Kobiałki (*Potrzeby edukacyjno-szkoleniowe studentów na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne – komunikat z badań*) to komunikat z badań, w którym Autor podjął próbę zaprezentowania modyfikacji, jakie powinny zająć w procesie edukacji na studiach wyższych z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego. W pierwszym numerze czasopisma *Ochrona Ludności i Dziedzictwa Kulturowego* pojawiają się także dwa sprawozdania z międzynarodowych konferencji (Sławomir Kocór, *Sprawozdanie z V4 Heritage Academy: Management of UNESCO World Heritage Cultural Sites in Visegrad Countries, 11–17 lipca 2022 roku, Słowacja*; Patrycja Michałkowska, *Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Ochrona dziedzictwa kultury na wypadek szczególnych zagrożeń – zagrożenia klimatyczne, środowiskowe, pandemiczne i pożarowe. Dobre praktyki” Kraków, Archiwum Narodowe, 25–26 listopada 2021 roku*).

Nowo powstałe czasopismo Szkoły Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie bez wątpienia wpisuje się we współczesny nurt naukowy z zakresu bezpieczeństwa. Pierwszy numer wprowadza Czytelnika w tematykę ochrony ludności i dóbr kultury w szerokiej perspektywie, umożliwiając osadzenie teoretycznych zagadnień w praktycznych doświadczeniach. Autorzy jako praktycy dzielą się swoim doświadczeniem z Czytelnikami, umożliwiając poznanie specyficznych zagadnień poruszanej problematyki.

prof. dr hab. Wojciech Krawczuk